

‘Over 50 jaar hebben we hier ’t weer van Zuid-Frankrijk’

Weer en klimaat zijn ‘hot’ in Rekken. Al was het maar vanwege verzakkingsproblemen bij huizen op kleilagen. Voor lokale data kan het KNMI al dik 81 jaar putten uit de verzamelde millimeters regen, hagel en sneeuw van een Rekkense waarnemer. Al zowat 30 jaar is Jo Breustedt (85) die KNMI-vrijwilliger. „Nat hè?”

Peter Zandee

Rekken

Rekken is binnen Nederland een van de 322 plekken waar dagelijks een vrijwillige waarnemer de score van het totale aantal gevallen millimeters neerslag van het afgelopen etmaal doorgeeft. „Elke dag om vijf voor negen lees ik de regenmeter af. En voer het aantal millimeters in op een app op mijn mobiele telefoon”, zegt Jo Breustedt.

Jo begon niet helemaal toevallig aan haar vrijwilligerstaak als waarnemer voor het KNMI: vorige bewoners van de voormalige kosterswoning bij de Antonius aan de Lindevoort deden dit al sinds 1973. In mei 1942 begon hoofd van de openbare lagere school H. van Ekeren ermee, aldus het KNMI. De eerste officiële waarneming die in de statistieken is verwerkt, dateert van 2 juni 1942. In de zomer van 1947 gaf Van Ekeren zijn regenmeter door aan F. Lenselink: ook zijn opvolger op school. Vanaf 1966 werd feitelijk gemeten aan de Den Borgweg, vanaf 1971 vanaf het voormalige politiebureau in Rekken. Om twee jaar later qua meetpunt dus door te schuiven naar de achtertuin van de kosterswoning aan de Lindevoort.

Niet onder de bomen

Jo Breustedt heeft vanuit haar achtertuin vrij zicht tot de Berkel. „Af en toe komen ze van het KNMI kijken of alles goed gaat: of niet te veel bomen in de buurt van de regenmeter staan die het resultaat kunnen beïnvloeden,

bijvoorbeeld. De meter moet een beetje vrij staan, natuurlijk. Maar dat staat-ie.”

Jo heeft minstens twee ‘afnemers’ van haar neerslagmillimeters die er lokaal verder onderzoek aan koppelen: Kees van der Werf en Cock Blom zetten op hun site Wonenopklei.nl de neerslaggegevens af tegen de grondwaterstanden zoals zij die zelf meten. Rondom Kees’ boerderij aan de Hölterweg zijn peilpunten om de grondwaterstand te monitoren.

Zuid-Frans weer

Kees van der Werf: „Dat het hier langzaamaan droger wordt én warmer, klopt gewoon. Behalve Jo’s waarnemingen qua neerslag, kun je ook naar de verdamping kijken: de referentieverdamping zoals die een paar kilometer verderop in Hupsel wordt berekend. Vanaf 2018 hebben we met droge zomers te maken. De afgelopen vijftig jaar is het al twee graden warmer geworden. Nog 50 jaar en wie dan leeft heeft hier Zuid-Frans weer.”

Als gevolg van de opwarming van de aarde kwamen diverse Rekkenaren de afgelopen jaren al in de problemen. Op tal van plaatsen in de Achterhoek en Twente heb je klei- en lemlagen vrij dicht onder het maaiveld. Huizen

Elke dag om vijf voor negen lees ik de regenmeter af en voer de millimeters in

– Jo Breustedt

► **Cock Blom en Kees van der Werf met hun grafische uitwerkingen bij Jo Breustedt met haar dagelijkse oogst voor de neerslagmeting van het KNMI.**

FOTO FRANSNIKKELS

die daarop zijn gebouwd, begonnen in sommige situaties te verzakken. Kees van der Werf worstelde met verzakking van zijn 19de-eeuwse boerderij. Het veranderende klimaat speelt daarbij een rol: door meerdere droge zomers achtereen klinkt de ondergrond in.

Inmiddels is een oplossing gevonden: de ondergrond van het huis is ‘ingepakt’. Rondom zijn verticale schermen van 2 meter in een sleuf geplaatst; vervolgens is ook de ondergrond aan de boven-

kant afgedekt met plastic. Het compartiment dat zo is ontstaan, blijft stabiel. De aanpak werkt, weten Kees en oud-UT-collega Cock Blom inmiddels.

Woningen met scheuren

Kees van der Werf: „Ons huis hoorde bij de woningen die als eerste reageerden op het veranderende klimaat. Inmiddels weet ik van zeven woningen met scheuren. Drie zijn inmiddels aangepakt. Maar het ligt voor de hand dat dit verder doorgaat, en meer

woningen ermee te maken krijgen. Bodemdaling en inklinkende klei- en lemlagen zijn in het buitenland al langer een fenomeen, in Nederland nog maar kort.”

Cock Blom: „In de gemeente Lingewaard zijn bij zo’n honderd huizen scheuren geconstateerd. Daar is interesse voor onze aanpak: de Rekkense methode, noemen ze het daar, om de ondergrond rond de woning in te pakken.”

In het geval van de boerderij van Kees en Ineke van der Werf

Bij anderen rond Rekken begint na een droge zomer een deur te klemmen

– Kees van der Werf

speelde een rol dat de fundering aan de ene kant dieper was dan aan de andere. Dat had te maken met een kelder aan de ene kant.

Van der Werf: „De problemen traden bij ons vooral op aan de zuidkant van het huis. Aan de zonnkant, zeg maar. Ik weet van anderen rond Rekken ook dat het met het weer samenhangt. Dan begint na een droge zomer een deur te klemmen. Dat komt dan in een natte herfst of winter wel weer goed.”

**Kees van der Werf (rechts en Cock Blom tonen de curves van de
grondbeweging rond het huis, buiten de barrières.**
(foto Frans Nikkels)

**Jo Breustedt meet als KNMI-vrijwilligster al 30 jaar dagelijks de hoeveelheid
neerslag in Rekken. (foto Frans Nikkels)**